

Aintzirako koadro geldia

Luis Maria MUJICA

Mikel artzaina, atsedentxo bat hartu nahiaz –ardiak sarobearen sartu eta Urkietako malda jaitsi ondoren– Intziarteko lakuari beha gelditu zen. Aintzira ondoko alertzeen lerdentasun luzea, pago-enboreen ilundura zehatza, Murgilletako harkaitzen zuridura ur gordinetan ispilatzen zen.

Mikelek *Buztantxo* deituriko zakurra zuen alboan. Eguzkiak arrats behearen, gorri minezko orbanak husten zituen lakura ubeldurazko izaien artean. Buztantxo, San Josetan hil zuten antxumea bezala, susmati jarri zen, herioa edo beste zerbait gaitza alboan sentituko bailuan. Zakurra odol koloreko aintzirako urak edaten hasi zen, mihia, astiro eta txapla-txapla likidoetan murgilduz. Aintziraren sabeleko gorridura antxurnearen zintzurrean laban-arrastoa baino zehatzagoa zen.

“Uretako koadro honi zurezko marko bat falta zaiok –berekiko artzaina”. Koadroan Hodei eta Mari, *Intxisu* eta *Herio* margo-tuko dizkiat, pinturak giro egokiagoa ukan dezan.

Ondoren zakurrari:

–*Buztantxo*, nahikoa edan duk. Ez ezak ikusten dudan koadroa gehiago apurtzen jarrai! Buztantxok ez zion obeditu (entzun ez zuelako, agian...), eta arratsaren odol gorri minak hautsiz, animalari mihi tik zintzurretara odol sakonak erori zitzaizkion. Mikel artzainari koadroa zimurtzen ari zitzaion, tin-du berriak sortzen; haserre zegoen, zinez, zakurrarekin-. Bengan, gaurkoz aski duk, *Buztantxo*. Koadrorik gabe geldituko nauk. Lakuko urak husten ari haiz, madarikatual!

Buztantxoren muturrak tindu gorriak, tindu urrezkoak, tindu hori egosiak zituen, denak bere zintzurretik behera amiltzen. Aintzira ertzeko izai, alertze, pinu eta pagoen isla ere kolorez nahasia zegoen.

Joxemigel, ikazkin zaharra, Intziarteko lakura, upelak urez betetzera, jaistean, harri eta zur gelditu zen Mikel artzaina, zakurra alboan zuela, aintzirako uretara so mugigabe ikustean. "Artzain eta zakur horiek ze arraio egiten ditek?", "Burutik eginda ote dago artzaina?" berekiko zurrun. Ondoren, ahotsa ozenduz, "Zuek biek ze demontre zaudete hor?".

Ikazkinak harri mokor handi bat hartuta, uretara bota zuen. Harriak ez zuen ur-olaturik egin, ezta zurrunbilorik ere sortu. Ur-azalean tinko zegoen dena, lakuaren koadroa artzainaren eskuetan ezerk ezin zuen aldatu.

"Zer gertatzen da hemen?", "Zergatik ez du astindu ura arriak –eta bere zolan murgildu–?" ikazkinak harriduraz. Pago berdoxten kontrakarrean eguzki ez-eroriaren urreak bere hartan zirauen. "Erotu egin ote naiz?" Joxemigelek uren ez mugikortasunaz jabetzean. "Ez da posible... Jaurtiki dudan harriak, gutienez, zortzi kilo zituen!". Ondoren, urez betetzera ekarririko upela haletako bat hartu zuen, eta lakuaren barruan sartu. Upela, ordea, ez zen urez bete.

Artzainaren koadroa, dagoeneko, eratuta zegoen. Koadroan ez zitekeen deus alda, ken edo erants.

Dena unearen ez-*mugidan*, ez-joanaren egonean zetzan. Kurioski, berriz, artzainak adarrez eginiko markotik kanpo zegoen oro mugitzen zen, astintzen zen (harriak higitzen ziren, eguzkia erortzen zen, upela urez betetzen zen, alertzeak dadarati mugitzen ziren).

Artzaina tinko zegoen. Uretan ispilatutako alertze, izai, mendi, malda eta harkaitzekin *lehenetara* itzulia sentitzen zen Mikel, egitatearen lehetara berretorria sumatzen, hain zuzen.

Bat-batean, ordea, artzaina aspaldi batean izaniko *Sugaar* erara bihurtzen hasi zen. Ahoan miztoa sortu zitzaion, bizkarrean ezkata bezalako azalak atera, larrua berdez jartzeraino. Lehenaren zurrunbilora zetorrela pentsatu zuen, hots, ostotsak izar-hauts, hegaztiak arrain, harriak su izaniko aitzin aroetara biltzen zirela. Estreina batean lehenaren zantzua ahantzia -edo ahuldua eduki bazuen, orain sendo

eta zatirik gabea sentitzen zen koadroaren leihotik lakurantz so. Garbi zegoen, Intziarteko urei esker, artzainak sustraletara itzulia egina zuela.

Mikel artzaina, dagoeneko, Sugaar bilakatuta zegoen. Ezin zuen, berriro, gizon izatera etorri nahi; gauzakien lehenenkiak biluts eta garbi, gordin eta ukigabe ezagutu zituen –itxura orotik harantz–.

Ikazkina “mekauen, upela urez betetzen uzten ez didan zoro alena!!” esanez joan zen haserre basoko gurdibidetik behera. Ingu-ruan arratsa, pixkanaka, Sugaar itzali egin zen. Intziarteko lakuan, bihurturiko Mikel artzainaren marko barruan, berriz, arrats beherak mugigabe zirauen, unerik gabeko aldian geldi.

Itzulpenak